

Hemmelig.

Dette eksemplar bedes tilbakelevert Stortingets kontor når saken er behandlet av Stortinget.

Innst. S. J.

Innstilling fra sjøfarts- og fiskerikomiteen om delvis statsgaranti for et parti klippfisk skibet til Spania

(St. prp. nr. 92, 1939.)

Til Stortinget.

Før borgerkrigen i Spania var vareutvekslingen med dette land regulert ved en tosidig clearingordning hvorefter fakturaverdien av alle spanske varer blev innbetalt til Norges Bank og fakturabeløpet for norske varer blev innbetalt til det spanske clearing-institutt.

Avtalen om denne ordning skulde gjelde til 31 desember 1936 og derefter fornyes automatisk for 3 og 3 måneder ad gangen såfremt den ikke var blitt opsagt fra noen av sidene. Imidlertid har avtalen etter borgerkrigens utbrudd praktisk talt vært ute av funksjon. Salget til Spania har den senere tid for det vesentlige foregått på kompensasjonsbasis idet der ved privat initiativ har vært ordnet med byttehandel. Også disse forretninger har på forhånd måttet godkjennes av de to lands clearing- eller valutamyndigheter.

Efter at den norske regjering nu har anerkjent general Francos regjering som Spanias lovlige regjering, er der optatt forhandlinger for å forsøke å opnå en mer tilfredsstillende ordning av vareomsetningen mellom de to land. Forhandlingene blev innledet før påske, men har ennå ikke ført til noget positivt resultat. De betingelser som fra spansk side blev stillet for avsluttelse av en kombinert clearing- og kontingenteringsavtale fantes å være så lite gunstige for vårt land at man besluttet foreløbig å utsette forhandlingene. Spesielt var den kontingent som fra spansk side blev tilbudt for klippfisk uantagelig. Efter de nu gjeldende priser vilde vår eksport av klippfisk ikke utgjøre mer enn 3 mill. kilo, hvad kun tilsvarende en brøkdelen av vår eksport til Spania i årene før borgerkrigen.

Før våre forhandlinger med den nuværende regjering blev optatt, var der ved privat initiativ blitt forelagt for godkjennelse 3 større kompensasjonsforretninger hvorav den ene også blev godkjent av de norske clearingmyndigheter. De to andre fant de norske

myndigheter først ikke å kunne godkjenne, men da der fra spansk side sattes som betingelse at samtlige forretninger skulde sees under ett, fant man fra norsk side allikevel å måtte godta alle 3 kompensasjonsforretninger. Disse der tilsvarende et samlet beløp på £ 132 800,00 omfatter følgende varer:

Spanske eksportvarer: Sinkmalm, appelsiner, mandler, nøtter, kork, salt, vin, løk og druer og

Norske eksportvarer:

Rogn	£ 8 000
Torsketran	» 6 500
Sink	» 13 500
Cellulose	» 10 000
Klippfisk	» 17 500
Rogn	» 12 000
Sink	» 11 500
Cellulose	» 32 500
Kalksalpeter	» 21 300

Fakturabeløpene for de spanske varer skal innbetales til Norges Bank for å tjene som dekning for de norske eksportvarer. De norske varer skal skibes i ovennevnte rekkefølge. Klippfiskpartiet vil således først komme i tur for å få dekning efterat der til fordel for rogn, tran, sink og cellulose er innbetalt £ 38 000.

Det omhandlede klippfiskparti, ca. 600 tonn, er solgt av Hispanor, Ålesund (eksportørens sammenslutning) og blev der for partiet oppnådd en meget gunstig pris (33 sh. pr. balle à 50 kg.), som muliggjør at eksporten kunde foregå uten støtte fra Kontoret for Torskefiskeriene.

Da der imidlertid kan komme til å hengå en tid før der på kontoen er inngått så store beløp at der efter foran nevnte rekkefølge kan ventes dekning for salgssummen for klippfiskpartiet, har Hispanor søkt om å få statsgaranti for salgssummen. Efter de av Stortinget fastsatte betingelser er der ikke adgang til å yde denne garanti, idet forutset-

ningen for at denne skal kunne ydes er at der skal foreligge kontragaranti fra fremmed stat, statsbank eller annen av Handelsdepartementet godkjent bank eller institusjon.

Hispanor vovet ikke å sende partiet hvis det ikke blev gitt tilsagn om at regjeringen vilde fremsette forslag for Stortinget om at der skulde gis en spesiell garantibemyndigelse.

Da det er av stor betydning å kunne spare den vanlige statsstøtte for et såvidt stort parti klippfisk, og da der efter de foreliggende opplysninger måtte befryktes at denne pris ikke vilde kunde opprettholdes hvis man skulde utsette skibningen av partiet, fant regjeringen å måtte gi Hispanor det ønskede tilsagn. Der forelå nemlig opplysning om at der fra islandsk side var blitt tilbudt kjøperne en meget lavere pris. De spanske myndigheter hadde også gjort oppmerksom på at man fant prisen høi og at man kjente til at Norge solgte klippfisk til Portugal til langt lavere pris. Klippfiskpartiet er nu skibet.

Departementet som anbefalte at der blev fremsatt proposisjon om samtykke til å yde en spesiell garanti for det omhandlede parti klippfisk opplyser at det beløp som trenges til dekning for fiskepartiet og de varepartier som har prioritet foran samme ialt £ 55 500, i sin helhet vil bli dekket av de beløp som vil bli innbetalt for de kontraherte partier sinkmalm og vin på hvilke kontrakter allerede er ankommet varer for over £ 20 000 og at videre partier er under skibning. Ennvidere ventes der forskjellige partier appelsiner til et beløp av henimot 5 000 £.

Der kan nok være fare for devaluering av den spanske valuta før kompensasjonsforretningen er avviklet, hvorved der jo kan opstå et større eller mindre kurstap. Der foreligger imidlertid fra vedkommende spanske kjøper, Asociacion Española de Importadores de Bacalao, en erklæring om at de vil betale klippfisk efter den kurs som gjelder på den dag da de spanske kompensasjonsvarer skibes. Departementet finner derfor at det må være forsvarlig å gi den ansøkte garanti.

Som bekjent gjelder det for ydelse av statsgaranti for norske vareleveranser til utlandet den bestemmelse at Statens kredittgaranti ikke må overstige 75 pct. av vedkommende leverings fakturaverdi. Imidlertid er der til Handelsdepartementet i den senere tid innkommet henstillinger om at den her omhandlede procentsats av hensyn til våre fiskeriers vanskelige stilling må bli forhøiet til 85 pct. for fiskevarenes vedkommende. Saken har

vært behandlet av regjeringen som foreslår for Stortinget at henstillingen imøtekommes. Departementet finner derfor å burde foreslå at denne procentsats (85) også bringes i anvendelse overfor den spesielle garanti som det her er tale om.

Bortsett fra de ovenfor antydede avvikelser finner departementet at de vanlige betingelser for garanti heri inkludert kravet om en garantiprovisjon opprettholdes også for den her omhandlede garanti.

Departementet foreslår garantien administrert av Statens Eksportkredittkommisjon og foreslår videre garantien begrenset til £ 17 500.

Komiteen som under behandlingen av denne sak har vært forsterket med Meinich Olsen og Rong fra finans- og tollkomiteen, slutter sig til departementet.

Under henvisning til foranstående innstilles til Stortinget å fatte følgende

beslutning:

1. Stortinget samtykker i at der ytes statsgaranti for norske eksportørers tilgodehavende for visse partier klippfisk skipet til Spania av Interessentskapet Hispanor, Alesund, til et samlet beløp utgjørende motverdien av 17 500 £ sterling.

Ved gjennomførelsen av denne ordning som forutsettes iverksatt i form av statens garanti for innfrielse av en av vedkommende eksportør trukket egenveksel for det pågjeldende beløp, omregnet i norske kroner, blir å iakttas:

 - a. At statens garanti ikke i noe tilfelle overstiger 85 pst. — åttifem hundre-deler — av den pågjeldende leverings fakturaverdi, med tillegg av omforenet diskonto- og stempelavgift.
 - b. At der erlegges en av Handelsdepartementet fastsatt premie til dekkelse av administrasjonsomkostninger m. v. ved statsgarantiens gjennomførelse.
2. Handelsdepartementet bemyndiges til å fastsette de nærmere bestemmelser om statsgarantiens gjennomførelse.

Oslo i sjøfarts- og fiskerikomiteen den 12 mai 1939.

P. Thorvik,
formann.

Cato Sverdrup,
ordfører.

Torkell Vinje,
sekretær.